

РАУФ ПАРФИ ЎЗТУРК

ТАВБА

Шеърлар

Тошкент
«Ёзувчи» нашриёти
2000

Менинг қонсинглим Фарида АФРЎЗ шаънига таъзим ила

Ишқда ақлу тану дилу жон бўлмас.
Баҳоуддин НАҚШБАНД

Қора дунё ичра бир куйган дарахт —
Қирк биринчи жоним менинг ул.
Фарида АФРЎЗ

ТАВБА

1. Додимни эшитгил, қодир Аллоҳим,
Ишқ сенсан, ошиқ ҳам сен, мен қулингман.
Лойикман қаҳринга, дўзахим-богим,
Омонат деворман, ўтман, қулингман.

Рубъи маскун ичра сайёд, ўзим сайд,
Ортик мадорим йўқ, воқифсан ахир.
Манглайда ёзилган фармонингни айт,
Даъват қил, гуноҳкор бандангни чақир.

Иймон бер руҳимга, жисмимга жон бер,
Лойимни қориштир, поклаб бер менга.
Ожиз томиримга покиза қон бер,
Равшан қил, қорамни оқлаб бер менга.

Охират илмидан қил мени огоҳ,
Муродим шаъмини сўндирма, Аллоҳ.

2. Мозийга урилиб синар овозим,
Умр ўтиб борар бенафъ, бенаво —
Наҳотки бу — қўлим? Бу — менинг созим?
Аллоҳдан сўрайман — Нечун бу жафо?!

Жами жудоликлар жонимга етди,

Ол, дейман, Аллоҳим, омонатингни.
«Тавба» кил, — деди Ул, бир Китоб тутди —
Муродинг мустажо, мингил отингни.

Уммонлар йўлингда, жангал йўлингда,
Номаълум ҳар жойда қурилган доринг.
Оламнинг калиди сенинг қўлингда,
Жафо ҳабибингдир, хиёнат — ёринг».

Аллоҳим, лаҳза — мен, сен эрса мангу,
Таскин берганингни, шафқатингни, бу?!

3. Семурғ кушим, подшо кушим, хуш келдинг,
Етти гумбаз, етти водий сарвари.
Васлинг неъматидан баҳравар қилдинг,
Интизор жонингман, йўлсиз, сарсари.

Нола айлаб Семурғ деди: — Эй, бедор,
Чорлар сени биру борим. Бор, Ишон!
Сен фано водийси, Ҳақ қошига бор,
Еру осмон чўкмакдадир бенишон,

Ваҳший дунё, қонхўр дунё кутурди,
Инсон фарёдига тўлди коинот.
Набийлар, доҳийлар, шоирлар турди,
Чора, чора, дея сўрдилар нажот...

Аллоҳим, билурсан қай сори кетдим,
Аллоҳим... мен ўлдим... Мен Сенга етдим...
22.XI.1994

* * *

Уйғонар Туркистон, уйғонар дунё,
Порлоқ умидларга тўлиб Кун ботар.
Бахт сингари олис юлдузлар, гўё,
Азал гўзалликнинг шаъмини ёқар.

Кўнглим осмон янглиг. Ёришди осмон,
Келур от ўйнатиб Халоскор Сарбоз.
Ёркин саҳарларда Сен Рухим, омон
Юксак-юксакларга қилабер парвоз.

Эй Само, эй Замин, эй Инсон — Қодир,
Гуллар, чечакларга тўлсин ойдин йўл.
Нафосатга ахир чидамли одам.

Бу кун сен бошқасан, Дунё бошқадир,
Сен-да Ҳур туғилдинг. Бир сўзла. Бир ўл.
Ва билгил қайларда сарсондир Алам.

* * *

Ёмғир эмас, марварид ёғар,
Ёмғир — кеча шаклинда бу он.
Сув сингари жилдираб оқар,
Кеча кечар шод ва беармон.

Баргларда ракс этар шаббода.
Ўйнар сабо шаклинда кеча,
Тун булутга қўтариб бода
Афсоналар айтар тонггача.

Танизорим игна учинда
Кўзларимда порлар қора нур.
Менга кеча ёмғир ичинда
Машъум хаёл каби кўринур,
Рухсорини ювган кечада
Мен билмаган яланғоч шуур.
1963

* * *

Мен ўткинчи, мен фақат меҳмон,
Даргоҳингда, эй туркий тилим
Менга бир шеър керак эй, мезбон,
Ёзилмаган шеър эрур дилим.

Айтгил нечун бунчалар қизик,
Эски жаҳон, бу эски жаҳон.
Бир шеър керак нон каби иссиқ.
Менга бир шеър керак, эй мезбон.

Мен ғарибман ва сен беомон,
Сен Қуёшсан, мен сўнган чирок.
Қийнамагил мени, онажон.

Сен - абадий, мен - лаҳза, бироқ
Итоат эт менга шул замон,
Ё айлагил телбани тупрок.
1964

* * *

Дарё мавжларига ёзилмиш ғазал,
Майсалар эгилиб ўқийдир китоб.
Шодланиб хандалар отар бир лаҳза,
Бир лаҳза оҳ тортиб кўядир офтоб.

Қамишлар шивирлар дарё томонда,
Кўкда оқ булутлар кезар бемажол.
Бир тирик нафосат борлик, жаҳонда,
Кимгадир эланар, қилар илтижо.

Бу қадар гўзаллик қайси очунда,
Бу қайси китобдир, кимнинг дафтари,
Кимнинг оламидир қилич учинда?

Қалтираб порлайдир бир чироқ ғариб,
Бир кушча сайрайдир руҳим ичинда,
Бир кушча йиғлайдир мени ахтариб.
1964

* * *

Дафтардан бир варақ боқади кулиб,
Бевафо келдингми яна бу фурсат.
Соат ҳам уринар қаҳрга тўлиб,
Йўқсан-ку, не учун келдинг, эй сурат?

Қаттиқроқ урпнар янада соат,
Янада буруқсаб ёнмоқда чирок.
Тун куши ўқириб қилар ибодат,
Деразам ортидан эгилиб шу чок.

Қорайиб ёнарсен зулмат йўлинда,
Юрагимда ёниб битган севгилим.
Ўчган хотиралар ўнгу сўлимда.

Дафтардан расмингни олганман юлиб,
Суратсиз шу варақ менинг қўлимда,
Суратсиз варақда сен борсан, гулим.
1964

* * *

Ҳаёт уммонида бир-бирин билмай,
Шундай, биз тўкнашиб қолдик дафъатан.

Ўзинг айт, не қилай, айтгил, не қилай,
Қандай айрилайин энди мен сандан?

Шўрпешона ишқни толега йўйиб,
Жимгина тақдирга берганимда тан.
Ишончу армонинг кўксимга ўйиб,
Довдир хаётимга кириб кетдинг сан.

Сенинг кўзларингга қилдим илтижо,
Бўлмай, деб энг сўнгги меҳрдан йироқ.
Инонгил, бу севги эмасди, асло.

Алданиб ўрганган дард эди бироқ.
Ўртада англономас қисмат—муалло,
Ёлғизлик ошённи, абадий фироқ.
1964

* * *

Мен биламан, вужудинг бўзлар,
Бағринг ёнар саёқ ўғлингга.
Сени ўртар бир оғир сўзлар,
Ахтариб чиқарсан йўлимга.

Кўчаларга қарайсан ҳар зум,
Кечаларни оқлайсан, она.
Гуноҳкорман ёлғиз мен ўзим,
Яна мени оқлайсан, она.

Очиқ ётар тоқчада китоб,
Очиқ ётар менинг дафтарим,
Унда кезар мангу изтироб.

Тубанликда ёсуман жари.
Шўрлик ўғлинг бир умр бетоб
Синган сози, синган ханжари.
1964

ОНА ТИЛИМ

1. Абут-Турк тарихдан балки бир ҳикмат
Бироқ сен борсан-ку Турон элинда.
Шоир, Сўз айтмакка сен шошма фақат,
Улуғ Алишернинг қутлуг тилинда.

Ул олис куёшдир куйиниб ёнар,

Олис хотиротлар ўчмас фалакда.
Ҳақдан, Ҳақиқатдан кўринг, ким тонар?
Дунёвий аламнинг тийғи юракда.

Ватан деб аталган бешик, онажон,
Мен учун ёпилган эшик, онажон,
Мен сокин солланиб илғаб борарман.

Ватан деб аталган тобут кўйнида,
Чувалган булутни қордек қорарман,
Руҳимнинг панжаси чакмоқ бўйнида.

2. Ҳеч зот уза билмас узилган жонни,
Ҳақиқатни уза билмас ҳеч қачон.
Элим, она тилим, руҳимнинг қони,
Бир имдод сўрайман сендан, онажон.

Чаёнзор йўлидир борар йўлларим,
Таним ёнмактадир ишқсиз очунда,
Кўкларга тўқинар сўнғак қўлларим,
Оёқларим менинг тупроқ ичинда.

Барчанинг бошида бирдек беомон,
Манхус замонларнинг ўлик шамоли, —
Бузғун йигирманчи аср аъмоли...

Менинг она тилим, мунис, меҳрибон,
Сен Туркий Дунёнинг ғолиб хаёли —
Сени ёзажакман, тирилган жаҳон.

3. Улуғ Туркистоним, олтин далалар,
Офтоб сочки сочар бош узра балқиб,
У сенинг тилингда айтар аллалар,
Қоним, она тилим, оҳ, она халқим.

Навоий байтига ўхшайди йўллар,
Бу тошлар Ҳамзанинг қотили, хайҳот!
Нахотки умрбод ўртаса ўйлар,
Умрбод занжирбанд этса хотирот?!

Занжирбандман, она тилим Она Сўзингга,
Кундайин сўларман, ойдек тўларман,
Мил каби тортарман Сенн кўзимга.

Мен ғариб бандангман. Бир Сўз тиларман,
Бошимни кўярман Сенинг изингга,
Қудсия анфосин айтиб ўларман.
1997 (1965)

ЧИНГИЗ АЙТМАТОВ

Учкур отим оғир-оғир хансирар,
Ола кўзларига олам коронғу.
Мендан тилсизгина бир нарса сўрар,
Ёлбориб фикримга термулади у.

Ажал, бошимизда кезма сарсари,
Йўлимизни кесма, эй ёвуз шамол!
Узоқ-узоқлардан келамиз ҳориб,
Манзил ҳам ярқираб кўринди алҳол.

У манзил бағрида сўнгги йўқ сирлар,
Ташна дунё ётар ҳали ўксиниб,
Ўқчир отим ва тишлари ғижирлар,

Охиста тупроққа босар кўксини,
Унинг изтироби мени ғижимлар,
Унинг кўзларига кўмдим ўзимни...
1965

ЕР ФАРЗАНДИ

Ҳабиб Абдуллоҳ хотирасига

1. Букун тушларимга кирган эмишсан,
Муаллақ узаниб турар қўлларим.
Бунчалар йироқда, бунчалар осмон —
Унинг йўлларида қолди йўлларим.

Қалқиниб уйғотар она-ер мени,
Яна ўтлар сочар ўйларим бироқ,
Ахир биларди ул тупроқ илмини,
Ахир биларди ул, сўкирми тупроқ?

Ёнарди қаҳқашон ичра мунаввар,
Лекин телба хаёл босар шу захот.
Уни ер қаърига қўймасак агар,
Наҳот тепамизда ёнмасди, наҳот?
Наҳотки бу тупроқ қонталаш, аҳгар,
Тошқотган аламлар, музлаган фарёд.

2. Ёдимга келдилар алвидо дамлар,
Унинг хок пойини қилурман тавоф,
Кўчани тўлдириб борар одамлар,

Кўзларда саволлар, тамом, бежавоб.

Олдиндан билгандек сўрардим бот-бот,
Раъно, олиб боргил отанг қошига.
Не кулфат инқилди бошларга, хайҳот,
Не мусибат тушди Ватан бошига.

Юрагига ютиб Туркистон юкин,
Секин олиб ўтди. Кўнди тақдирга.
Мангулик масканга узатдик секин.

Сўнг бора эгилдик муқаддас ерга,
Бир дунё қолдирди дунёга лекин.
Бир дунё кетарди у билан бирга.

3. Фалакда кўринди бир замон, бир кеч.
Такрор кўрарманми, айта олмасман.
У қайтиб келмагай бу дунёга ҳеч,
Мен унинг қошига қайта олмасман.

Умр деганлари бу қадар арзон,
Умр деганлари шарафми, синглим,
Шул тупроқ устинда мен кездим сарсон,
Шул тупроқ қаърига тупроқдек сингдим.

Ҳеч қачон тарк этмас шундайин армон,
Ҳаётда кўришмак бўлмади насиб...
Кутармидим сендан энг олий фармон,
Туркўғли дермидинг бағрингга босиб.
Кўксимда оғриқлар... Эй Буюк Инсон,
Аскар бўлар эдим сенга муносиб.
1997 (1965)

ҲАМЛЕТ

Сўлдирма! Дунёга шафқат ил, қизғон.
Шекспир

1. Фақат виждон билан ўртанар Ҳамлет,
Дониё зиндонга қараб турар лол.
Биз ҳам шу саҳнага тикиламиз тек,
Шундайин ўртайди қадимий савол.

Ҳамлет севгисига содиқ қоларди,
Садоқат нелигин биларди, бироқ
У ёлғиз вафони ёлғиз хоҳларди,
Эвоҳ, жафо ундан минг карра кўпроқ.

Шоир, етолмайсан унинг додига,
Ҳамлет юрагида алам ва кадар.
Етар... Офелия, қайт ҳаётингга.

Инонмоқ истарди сенга нақадар.
Инонмоқ истарди башар зотига,
Ундан кўрмасайди ёмонлик агар.

2. Бош эгиб тонглардан тонгларгача то
Виждон шевасига ташбеҳ излаймиз.
Одамда виждон ҳам бўлмасми, ҳатто!
Сўзлаймиз, жигархун бўлиб сўзлаймиз.

Сен, эй сен хилқатнинг ёвуз бандаси,
Не бало солгайсан маъсум бошларга,
Бўғилиб ётгандир виждонинг саси,
Бошингни ёрсанг-чи уриб тошларга...

Замондошим менинг, жафокаш Ҳамлет,
О, дўстим, дунёда хунхорларни кўр,
Ожиздир бу қалам, ожиз тасаввур.

Қонлар оқмоқдадир, сўнмоқдадир нур.
Турибсан-ку давр билан бетма-бет,
Наҳот изтиробда доим тафаккур?!

3. Буюк жиноятчи, буюк қаҳрамон,
Буюк асримизда кўрсанг-чи буни...
Етим қилмас мени муқаддас имон,
Собит орзуларим айтур ҳукмини.

Қара, қайлардадир ер рапги—шафак,
Қариган қайғулар судранар ғижим.
Ҳамлет кўзларини юммоқда... фақат
Сесканиб, шакланиб тўлғонади жим.

Юмилган кўзларда бешумор очун,
Кўқарган лабларда айтмаган сўзи,
Сен-да кетарсанми, о, Ҳамлет нечун?

Кимларга ишониб кетарсан, дўстим.
Наҳот етар сенга Ёвузлик кучи?!
Йўқ, сени ўлдирди шоирнинг ўзи...
1965

1. Ясатиб кўйибдир сенга бир дунё,
Орзикиб кутадиρ буκун юрагим.
Менинг юрагимга келгил, марҳабо,
Менинг юрагимга келгил, малагим.

Ошиқлар бахтини топадиρ бунда,
Келгил, афсоналар айтмоқда боғлар.
Азиз бошинг узра ялтираб кунда,
Олтинга айланар куйчи япроқлар.

Меҳрибон елларнинг қанотларида,
Қани юр, борайлик лола тергали,
Ғаройиб гулларим бордиρ нарида.

Гулим, кўрмагансан умрингда ҳали,
Инон, от ўйнатиб бир тонг маҳали,
Сарбозларим келар Ғиротларида.

2. Зангор тўлқинларда отармиз кулоч,
Яна-да кетармиз йироқ-йироққа.
У ерда тун йўқдиρ, абадий Куёш,
Нурларин сочадиρ она тупроққа.

Қарагил, нақадар тиниқдиρ осмон,
Ундан-да, гўзалдиρ, ундан ғаройиб.
У ерга қора куч йўламас асло,
Булутлар қайгудан кетмас қорайиб.

Балки шоирдиρман, бир ошиқ куйчи
Сени севмак учун тушганман ерга.
Қани, қўлларингни қўлимга қўй-чи.

Менинг юрагимга кетайлик бирга,
Сира ҳам у ердан келмайлик кўчиб,
Аччиқ тажрибалар ортиб тақдиρга.
1966

ОНА ТУРКИСТОН

Абдулла Қодирий хотирасига

1. Хотирамнинг қаъρ-қаърида тарих,
Доим сўзлаб турар эзгин ҳикоя.
Тутқун куш сингари колурман ғариб,
Рухимга булутлар ташлайдиρ соя.

Бот-бот хаёлимдан чекинди мубҳам,
Фикримдан юлқинди Ватан қораси.
Олисда милтираб сўнаётган шамъ,
Кўҳна ҳасратимнинг машъум яраси.

Кишанбанд қилинар қўлларим гўё,
Тупроққа қориша бошлайдир таним.
Шу қадар юраги тормидир—дунё.

Наҳот фарзандига—ўзига ғаним.
Ўзи юрагимга жо бўлди, аммо
Нечун сиғдирмади, нечун Ватаним?!

2. Кўрингиз тарихни, эй туркий халқим,
Кўзимда эртанинг севинчи холос.
Ул Турондир, Туркистондир? У балқим,
Ичимни кемиргаи қадимий қасос.

Кўрингиз тарихни. Кўз олдим парда.
Қўлимдан учмоқда бу ер, бу Ватан...
Ошно тутинардим пўлат ханжарга...
Жанг майдони сари отилардим ман...

Ватан, айланарман бир кескир тошга,
Қошинга ўқ каби учиб борарман...
Наҳот тил бошқадир, наҳот дил бошқа?!

Йўқ! фармон кутарман, энг сўнгги фармон,
Шакланиб қарарман қалққан куёшга.
Барибир, қасос деб ёнарман ҳамон.

3. Умр деганлари ўтмақда шошқин,
Тилла барглари элаб йўлимга.
Сенинг мангулигинг беради таскин,
Эрта узилгувчи менинг умримга.

Ў, она Туркистон, куйлайман ёниб,
Дунё журъатини бердинг қўлимга.
Мен энди англадим Туркий Дунёни,
Мана, мен тайёрман энди ўлимга.

Эй менинг заҳматқаш, эй қутлуғ халқим,
Бергил, фақат куйиб куйламак ҳаққин.
Ортиқ масъул этар топилган бу Бахт.

«Ишқ сўзидан куйди булбул маскани»,
Тил билан куйланмас она Ватаним,
Мен сени куйламак истайман фақат.

1967

БИТИКТОШ

Азизхон Қаяумга

Фирдавсий бир замон айтгани каби,
Ҳар не ўткинчидир, фанонинг ўзи,
Фақат икки нарса қолур абадий —
Ботирнинг шавкати, дононинг сўзи.

Аждодлар Ватан деб жон фидо қилган,
Беҳуда гап сотиб юрмаган улар.
Мана минг йилларни опичлаб келган,
Битиктош она—Ер ҳақида куйлар.

Вақт куюнида не даври даврон,
Бу—тошга айланган эркдир, бардошдир.
Бу—Туркюрт аталган муқаддас армон.

Унга қарайману бир ҳис туяман,
Бу юртим тимсоли мангулик тошдир,
Юрагим тошига шеърим ўяман.
1972

ТАГОР ВА СРАБОН ЁМҒИРЛАРИ

Срабоннинг қўлкаси фироқ, совук.
Тагор

Шоир, чатака куш уйғотди сени,
Паришон ёмғирлар ичра паришон.
Омонлик излайдир срабон сели,
Бир Ватан сўрайдир гариб срабон.

Шоир юрагини очди ва ёмғир
Сўзларга айланди, ҳар недан жудо.
Ухлаб ётганларни уйғот, эй шоир,
Йўкса уммонларни тўнқарар худо.

Ахир ҳақиқатга эрк ҳам керак-ку...
Мандарда тангрилар ёвуздир ахир,
Бўрон кўзларига келмайдир уйку.

Вайтаран тўғони доимо ҳозир...
Ёмғирларга чўкиб яшади шоир.

Урөн юрак билан мангу қолди у.
1973

БЕТХОВЕН

Ҳозир сўнг зарб ила узилажак тор,
Ўзинг қўлла мени, эй, буюк Даҳо.
Наҳот, ҳар не абас, ҳаммаси битар,
Қандай саодатдир бу сўнгги садо?

Шивирлар, ҳайқирар бепоён денгиз,
Мен уни сипқармак истайман танҳо.
Фақат сен, кўзингни багишла, Зиё,
Фақат сен, Жасорат, қўлингни бер тез.

Балки бу Осмон—Орзу садоси,
Денгиз—хаёлларин садосидир бу,
Ҳақиқат қошида қасамдир эзгу.

Суюкли инсонга балки видоси,
Ҳозир сўнг зарб ила узилажак тор —
Сўнгги зарб ҳаётин яшамак даркор.
1973

ОМОН АЗИЗ. «КАНДАКОРЛАР»

Ўлтиришар икки жунунваш,
Икки жаҳон билмаган жаҳон.
Икки шоир маъюс, хаёлкаш,
Ўрталиқда олов — Туркистон.

Мангу ёнар лаҳзалик оташ,
Қотиб қолган хаёл бепоён.
Асрий ҳасрат, юракдаги тош,
Бир лаҳзалик шодлик намоён.

Титрар олам бир паришонҳол,
Тўрт тарафда зулматдир гариб.
Тўрт тарафни гўё босмиш ёв.

Келажакка ёғдирар савол,
Гўё тунда имкон ахтариб,
Чорлар мисда музлаган олов.
1974

АБДУЛҲАМИД СУЛАЙМОН ЧЎЛПОН

Шу ожиз ҳолимда шоирманми мен?
Чўлпон

1. Она тилим, сен руҳимнинг қанотн,
Абут-турк нафаси, Олтой чечаги.
Хун давридан омон келди Ғиротинг,
Қутлуғ Эйасойнинг эзгу эртаги.

Ўрхун бўйларида тошга айландинг,
Кўкларга санчилдинг, Турон бўлдинг сен.
Мангулик сафарга қачон шайландинг,
Қачон бу аламга—кучга тўлдинг Сен.

Порлоқ осмонингда кузғунлар учди,
Эвоҳ, ёғийларинг солди яғмони.
Ёғийларинг жигар—қонингнн ичди.

Жигар—қон жаранги тутди жаҳонни,
Онасен. Кечирдинг. Қонидан кечдинг,
Бироқ кечирмадинг асло ёлғонни.

2. Дунё оқ эмасдир, йўк, қора бардош,
Куйиб ёдимиздан кечганлар айтсин.
Сўзларида заҳар, кўзларида тош,
Элидан, тилндан кечганлар айтсин.

Тунлар босиб келар дунё ҳасрати,
Кунлар гизли тугён, босиб келар шеър.
Нечук қисмат эрур шоир қисмати,
Тушларимии бузар ҳазрат Алишер.

Йиллар баҳоримнн учирди чалқиб,
Музларга кўчирди ўтлуқ ёзимни.
Ахтардим муҳитда хас каби қалқиб —

Мен ўз Юлдузимни, ўз Қуёшимни.
Юлдуз сен. Қуёш сен. Сен она халқим,
Сен учун синдирдим синмас созимни.

3. Оҳ, шоир қисмати ярқироқ, гулгун,
Завкларга тўлар у, Бир Сўзни излар,
Дунёда ҳеч бир зот билмас, не учун,
Айрича кулар у, айрича бўзлар.

Йўлсизлик йўлдоши, толеи нигун,
Ҳеч қачон тўярми ахир ёвузлар.

Бу—халк душмани, деб тутсалар бир кун,
Барибир, у халқнинг номидан сўзлар.

Бошида қора қиш, оппоқ баҳорлар,
Юраги яриму бутун иймони,
Талотум оламини шивирлаб чорлар.

Тани омонатдир, нақд эрур жони,
Кўкрак қафасида ловуллаб порлар
Буюк муҳаббатнинг қонли нишони.
1974

БАЙРОННИНГ СЎНГГИ САФАРИ

Чўкиб бормоқдасан кўзим ўнгида
Алвидо, алвидо, эй она диёр.
Байрон

1. Денгиз теранлиги—сенинг сувратинг.
Кўринур тимсолинг, змистон қайнар.
Ошиб бормоқдадир мавжлар суръати,
Сен каби ҳисларим қайновин чайнар.
Қайда жасоратим, қайда журъатим,
Қайда у чексизлик, самовий куйлар?!
Кўхна қаср ичра яшар гулжамол,
Тубанда ҳайқирар долға—ғалаён.
Денгиз соҳилида туриб эҳтимол,
У сенинг умрингга келтирган иймон.
Ғамгин кўзларида акс этгай магар,
Аччиқ муҳаббатиинг, олис хотирот.
Қани, эй долғалар, қани тўфонлар,
У каби ғазабга тўлингиз, ҳайҳот!

2. Қонталаш уфқда интиком порлар,
Шоир—эрк ўғлони, номус сарвари.
Гўёки хўрланган ҳамширанг чорлар,
Юзландинг қасос деб сен Юнон сари.
Севган Ватанингда барчаси қолар,
Алданган умиду ғийбатлар бари...
Денгиз ҳайқиради, ғирдоб бекарам,
Шоир, кўзларингга денгизлар тўлар:
«...Тождор маҳлуқларга емнинг ўзи кам,
Тишламоқ ва қопмоқ истайди улар...»
Жанг майдони керак жангчига ахир,
Қутлуғ эркинликнинг жасур фарзанди,
Сўнгсиз алам билан телбариб ёндинг,
Она—Ватанингни тарк этдинг, шоир.

3. Тўлқин гоҳ тош қотар, санчигай гоҳо,
Сен эса соҳилдан термуласан жим.
Сўнг тинар қаҳрли бу шовқин, аммо,
Шундай аниқ тинар менинг-да сасим.
Бир дам ҳасратлардан бўлурман маълул,
Сўнг яна чорлагай бу шиддат, туғён.
Сени етаклагай денгиз сари ул,
Ва мени бегона санамлар томон,
Йўқ, бизни ажратмас чеки йўқ денгиз,
Ажратмас заминнинг водий, тоғлари.
Бироқ шоирлигинг—қисматинг тенгсиз.
Мени эркалатар юртим боғлари...
Бироқ мумкин эмас курашмак сенсиз,
Баъзан кўксим узра дайр тирноқлари.

4. Наҳот, ёвуз бўрон хасдек учиргай?
Қайнар томиримда оташин қонлар.
Қаҳрим қуюнларнинг изин ўчиргай,
Пойимда ётурлар қора бўронлар.
Уфқда ўт ёнар, денгиз ҳам нотинч.
«Йўқ эса кўкларга сочиб ҳасратим,
Бош олиб кетмасдим Ватанимдан ҳеч,
Сенга кул бўлардим, эй муҳаббатим...»
Ўжар хаёлларга бир дам тўларман,
Бир дам сўзларингни тингларман сокин:
«...Кураш нечун ахир?.. Мен ёш ўларман,
Неча имкон бордир севдим-ку, токим,
Тупроқдан эдим мен, тупроқ бўларман,
Дунёни тутажак менинг-да хоким...»
1976

* * *

Кўзимга тўқинар малолат, туман,
Чексизлик қўйнида яланғоч сукут.
Руҳимда муаллақ жимлик безабон —
Неки ўтган бўлса, барчасин унут.

Зарба гали сенда, майли кўрай мен,
Овоз бер, қайдасан, ўлмас тоқатим,
Ё сукунат кафанига ўрай мен...
О, саодат, йўқ менинг саодатим.

Фақат бордир бунда соқов сукунат,
Саодатин излаб чиққан бир шоир —
Мен қачон бағрингга етгайман, фақат

Ёрил тош, эй ёрил тош, ёрил ахир,
Ўлимнинг қошида ёрил, айт, бақир,
Чақмоқларга айлан энди, сукунат.
1976

* * *

Шамол, сочларимни тарама,
Оқарса оқарсин азобдан.
Қисмат, ҳайрон бўлиб карама,
Ахир айирмадинг қаҳру ғазабдан.

Кетмакдаман энди. Тонготар.
Алвидо, эй Турон диёри,
Кетмакдаман ахир биродар,
Дунё колар, дунё ғубори.

Олдинда кўринар баҳорлар,
Бу—Туркий Дунёнинг баҳори,
Пичоқлар бўғзимга етганда,

Қалтираб тўкмасман ёшимни,
Ҳеч нарса йўқ менинг елкамда,
Мен сенга бахш этдим бошимни.
1976

МУҲАББАТ

1. Шундай изтиробда севган юрагим,
Муҳаббат дастидан йўқ менда имкон...
Дорғин-ҳорғин кўзларимга қарагин
Билурман шунчаки ўртанмас виждон.

Оғир севганимдан рашким ҳам оғир,
Ул ғойиб илмдан олгайман сабоқ.
Ахир ноҳақ эди Отелло, ахир,
Севгилим, шафқатсиз муҳаббатга боқ!

Содик Дездемона, эй жигарпора,
Нечун бўғизланди мукаддас туйғу,
Нечун қатл этилди севги бечора?!

Қасдинг борми менда, эй сўнгсиз қайғу,
Дунё—дунё эмас, дунё бу—яра.
Нахот бу жароҳат ёрилмас мангу?!

2. Севгилим, севгилим, жавоб бер ахир,
Совуқ жисмим ичра алаҳсирар жон,
Уйнаб қилич солар бошимга тақдир,
Домига тортмоқда сўқир ломакон.

Ҳолбуки, айланар олам ақлимда
Унинг рангларига бўялмиш жигар.
Беш қўлим сингари таниш иқлимда
Ишончсиз яшамак оғир нақадар.

Не хаёл ташланур ўксик ёдимга,
Ёдимнинг кўзини кесиб кирар тун.
О, ким ҳам етарди менинг додимга!

На ер сарварлари, на сарват, на дин,
Инонмоғим учун одам зотига
Мен сенга инонмоқ истайман олдин.

3. Йўк, йўк, керак эмас илоҳий ҳусн,
Майли пешонангда ёнмасин даҳо.
Фақат инсон бўлгин садоқатда сен.
Менинг вафодорим бўллогин танҳо.

Гоҳида ўшандоқ тентак хаёллар
Сендан воз кечмакка қистайди ҳаргиз.
Қайлардан келарлар машъум саволлар,
Қандайин яшарман, севгилим, сенсиз.

Сенсиз дунё менга нимадир, гулим,
Ҳар не унут бўлур ҳар неки эзгу.
Қонимни музлатар тирилган ўлим.

На севинч, на кўз ёш, на ушбу сезги,
Бу чексиз оламда ягона йўлим —
Ёлғиз ишонганим сенсан-ку, севгим...

4. Севгилим, мен сенга инондим, нечун,
Ссни ўзгалардан ўзга деб билдим.
Қора гирдоб қаърига мен йиқилдим,
Оқар дарё бўлиб йпғлайман бу кун.

Фалакииинг чароғи ёнди-да сўнди,
Кўзимнинг нмони—дарёлар кечар.
Қотди ақлим, қаттол қисмат қон ичар,
Ўлган муҳаббатга мазор йўқ энди...

Хайр, хайр энди. Бўғилар нафас,

Табиат, мадад бер, етмас ўз кучим.
Нечун алдадинг сен, тушуниб бўлмас?

Севгилим, ҳеч кимни севмасман, нечун,
Осмон йироқ, юлдузи йўқ, ой кулмас.
Ҳамма нарса кулгулидир мен учун.

5. Мен кимни суюбман... Ёлвориб толдим
Ўзгарар табиат, дунё ўзгарар.
Балки мен ўзга бахт йўлида қолдим,
Лекин олиб кетди сени ўзгалар.

Ахир ўзга эди сенинг аҳдинг, эй,
«Ахир ўткинчидир, ҳаттоки, абад».
Нечун ўзга эди сенинг бахтинг, эй?
«Лекин ўзга эрур буюк муҳаббат!»

Яшин уриб кетган дарахтдек тўниб
Поёнсиз бўшлиққа қарайман дилсўз.
Сарсон ахтараман юрагим тўлиб —

Қайда у садоқат, поклик деган сўз!?
Ҳайҳот! Хиёнатнинг еtimi бўлиб,
Фақат йиглаб қолди икки қора кўз...

6. Афсус-надоматнинг бордир-ку чеки...
Сенинг гуноҳингни ювсин кўз ёшим...
Айни жасоратдир ҳар қандай севги,
Сенга оқ йўл тилар менинг бардошим.

Бу шундай ҳаётдир, бу шундай дунё,
Эга чиқавермас ҳар ким аҳдига.
Онасан, омон бўл, соғ бўл доимо,
Маъсум болаларнинг маъюс бахтига...

Лов-лов ёнаётир қуёш-ул нашот,
Осмон чорлаётир, чорлар юксак тоғ.
Шундай юрагимда товушсиз фарёд.

Мен сенга ннонмоқ истайман, эвоҳ,
Барча кўргуликка кўниккан ҳаёт.
Буюк Муҳаббат деб аталган аллоҳ.
1977

ДИЛОРОМНИНГ КЎЗЛАРИ

1. Маъюс эди сенинг кўзларинг ғоят,

Гўё йўлсиз ўрмон баргларпн тўкиб,
Қора ёлқинликда шивирлар оят,
Кўзларингни тинглаяпман энтикиб.

Айрича кўрингай ҳар касга дунё,
Борликнинг савдоли ишларин ўйлар.
Парпираб ёнарди юлдузлар, гўё,
Рухнинг мангулигпн ёндирар улар.

Занжирми Шарқ кизининг кўлларинда,
Бир куч топилмасми, кншан синмасми,
Туркистон, Туркистон энди кулмасми?

Маломат туткунлик мангу ўлмасмн,
Бир совук мозорларми йўлларинда,
Эркинликнинг порлоқ нури инмасми?!

2. Йўлсиз ўрмон оғочлари шовулар,
Кўхна жароҳатга туз сепар ўрмон.
Тепамда юргун ой-ғариба увлар,
Гизли хаёл инграр холос беармон.

Кўзларинг қаърида синиқ бир нола,
Балким қафас ичра уйғонган наво,
Балким тошлиқларда қон ютган лола,
Йўқ, хавоси сўриб олинган ҳаво.

Йўқ, сен эй, адашган кемани чорла,
Ойнинг оқ сочларин севиб тарагил,
Кошки сувга чўксам. Чўкмасман. Сен бор.

Кошки ўтда куйсам, Куймасман. Сен бор.
Сен борсан. Сен борсан. Офтобим, порла,
Кўзларпнгда ёниб битай, севгилим.

3 Нечун яна кўзим, кулмайсан нечун,
Нечун, сен ёзмайсан инжа қанотинг.
Яна тортмакдами ўшал мудҳиш тун,
Уфқда ўчдимн, эй Куёш, отинг.

Очгил кўзларингни. Нашъа соч. Борлик
Оқ эрклик ичрадир. Ҳар нарса оқ. Оқ.
Севгилим, бу сенинг кўзингга боглик —
Шодлик. Нур тошқини. Бир чаман. Бир боғ.

Булар бари сўзлар-ку, ахир, сўзлар,
Қайларга йиқилар, бир кун беомон,
Кўзинг осмонидан учган юлдузлар?

Кўзингнинг қаърида юкинар, излар
Ёруғ соҳилларни асрдийда жон.
Мангулик осмони — бу теран кўзлар.
1977

ВАН ГОГ

Буюк севги рангин излаб юрарди...
Ёзар мовийликка рангин қасида.
Бироқ ҳайрат ичра қалқар юраги
Эзгулик, ёвузлик чегарасида.

Ҳеч нарсасиз, лекин меҳри зиёда,
Излар тирикликнинг сирли бўёгин.
Бунча ғариб... разиллар кўп дунёда?!
Кесиб берсамикин қрлган қулоғин...

Қариндош-уруғу дўсту ёр, хотин,
Уни англамадп кибор оломон,
Юраги билгисиз зардобга тўлди.

Шаънига хиёнат қилишдан олдин,
Билмоқчи бўлди у, бу қандай замон?
Юрагин рангини кўрмоқчи бўлди...
1977

ШЕЪРИЯТ

Дилу жон ўртанар, дил ором излар,
Илҳомнинг пичоғи санчилар буткул.
Ловуллаб ёнмоқда ойлар, юлдузлар,
Орзумнинг қуёши бўлмақдадир кул.

Ром этмас ҳеч нарса. Саҳродир кўнгил.
Осмонларга фақат афсона сўзлар.
Маломат тошида очилган бир гул,
Дам ўтмай кулар ул, дам ўтмай бўзлар.

Инжиган севгига йўқдир тасалло,
Лол боқдим қуёшнинг сўниқ кўзига,
Олисида ялт этган ой йўқ, юлдуз йўқ.

Руҳимда энг сўнгги илинж бор, аммо
Оҳ, қандай қарайман унинг юзига,
Менда мажол йўқдир, менда бир сўз йўқ.

1978

МИКЕЛАНЖЕЛО СЕВГИСИ

Севгим, мен нақадар севаман сени.

Микеланжело

1. Муқаддас тош, менинг севгим, андуҳим,
Радди бало бўлур бу ишқ ханжари.
Дунёни тўлдириб учадир руҳим,
Сен қайси маконда? Манзилдан нари.

Уфққа бош урар денгиз девори,
Юракда исённинг иссиқ хунлари.
Жимирлар шафқати ёлғон ғамхорим,
Келур оқчорлокнинг аччиқ унлари.

Денгиз, оқчорлокқа тилайман бардош,
Унга лочин шиддатини бер, қани,
Бағринга олмай тур, қаноти синган...

Саодат бағишла, эй муқаддас тош,
Бу чексиз оғриқдан халос эт мени.
Менга илҳом керак, мангулик сенга.

2. Ичимдаги ёвга қараб тураман,
Йиллар ўтган сайин у ҳам беқайғу...
Мангуликнинг ҳассасига ураман,
Тақдирнинг ёлғончи шевасидир бу!

Қиш қуёши кезар хаёлга чўмиб,
Ёлғизлик йўлида ёлғиздир ўзи.
Ўзи яратгандир, кетмас кўз юмиб,
Ҳар нарсани кўрар осмоннинг кўзи.

Тул қолган кимсадек осмон азалий,
Мозор—дунё узра қилар ибодат.
Мен ҳам унинг каби кўп бор тутилдим.

Ё йиқилмас, ёки қулмас тузалиб,
Ер—ё ҳаёт, ё мамотдан иборат...
Инсонни севдим мен. Инсонни билдим.

3. Билингиз, қуролим севгимдир фақат,
Унинг ўқларидан бўлдим бахтиёр.
Неки қаҳру газаб, макру қабоҳат,
Севгимнинг пойида мағлуб, тор-мор.

Борлик ёнса, куёш айланса кулга,
Юлдузларни туғма каби юлсалар,
Менинг буюк севгим, бир бора кулгин,
Қаҳқаҳанг йўқликни даҳшатга солар.

Аллоҳнинг ишига ҳайрон қоламан,
Қонли товушларнинг рангги: ўлдир, ос...
Ўтларнинг ичинда куйиб толаман.

Ичим ёнар, ҳар нафасим-эхтирос.
Фиръавнга сиғинмайман, оломон,
Севгимга сиғинаман, севгимга холос.
1979

ОҒРИҚ

Сен қанот бағишда менга, эй оғрик.
А. Б.

1. О, илҳом, ахтардим сени дунёда,
Қисмат елкасида югурдим, елдим,
Гоҳ шавқ қанотида, гоҳ пиёда
Юкиниб мен сенга сиғиниб келдим.

Мен сени соғиндим ҳаддан зиёда,
Ғамли хотирангга бистарим тўлди.
Бу узгин уммонда бу аҳгар боғда,
Сирпандим. Мен қаттиқ чирпандим. Сўлдим.

Ўткинчи ғамлардан танамда титроқ,
Ростми шу, шеър тугар эмиш аламлар?
Гоҳи хўрлаб, тишлаб ўтдилар бироқ.

Сен билан кечган эй, илоҳий дамлар,
Балким илҳомингни судради кўпроқ
Шон-шуҳрат буржида ёнган санамлар.

2. Соҳир юрагингни чақмоқ урди-ку,
Ортик кулфатларга доимо шайсан,
Кўзингда қотган нур порлаб турди-ку,
Сен ахир тириксан, ёниб яшайсан.

Тугатиб бўлмас ҳеч бу дардни ичиб,
Ёрилган ярадан чечаклар ўсди.
Юрагингнинг йиртиқ кўйлагин ечиб
Бағрингга босарсан—бормисан дўстим.

Дунёни шопирар ёлғонга, чинга,
Биров роҳат қилар эзгиб, кулдириб,
Изтироб уругин сепар ичинга.

Ҳай дейсан, не топар мени ўлдириб,
Қарайсан кўзингга нурни тўлдириб,
Балли қобогнингнинг улуғ кучига,

3. Ҳеч нарса юпатмас шоир, ҳеч нарса,
Ғариб бахтиёрлик энди юпатар.
Юлиб вужудимни титиб ахтарсам
Дунёвий аламнинг тошлари ётар.

Ҳар ким ўз қалбига ўзидир ҳокон,
Барибир, мен сени севиб сизларман.
Эҳтимол ноҳакман, эҳтимол ҳакман —
Муқаддас Туркистон сўзин изларман.

Сўз менинг кўксимга санчилар ҳайҳот,
Шовулла, гуркира ҳаёт нафаси,
Рухга иймон бергил эй қодир ҳаёт.

Қизғонма самовий сеҳрнинг сасин.
Юрак деб аталган оғриқ бу—нажот,
Кўкрак қафасимиз—нажот қальаси.
1980

СУНБУЛА

1. Тўкилиш олдида гулим. Эҳтимол
Сенга боқиб кўнглим уйи бузилди.
Хомуш тортиб, жунжикпб кўйди шамол,
Бир узим узумнинг юзлари сўлди.

Совуқ осмон юзида изгир кўзим,
Хотирамнинг тасбеҳлари тизилди.
Қайғудаман, қонга қоришган сўзим,
Тасбеҳимнинг чайир ипи узилди.

Қандайдир бу нидо, ҳазин ва қарахт?!
Нечун кетмас қора қарғалар нари?
Қаранг, ингиллаган итларга қаранг.

Сирли энтикади яланғоч дарахт,
Бари унутилиш истанди, бари...
Сунбуланинг симлари кескир, таранг.

2. Қўй, бўлди. Гапирма. Кечирма мени,
Кўзингдаги тошни гичирлатма, бас.
Қуйилмоқда кундузнинг аччиқ туни,
Ичиб ташламасам мен уни бўлмас.

Тўхта. Бас қил. Гапирма. Бўлди.
Ўзим гуноҳкорман. Мендан—бу кўрлик
Зангор япроқларнинг бағрида шўрлик
Кеча шовуллаган шамоллар ўлди.

Бир сўз тополмасман сенга, севгилим,
Сўзлар, сўзлар қолур бўғзимда қотиб.
Билмасман, нақадар севаман сени.

Бу пайт фалакларга соврилар кулим,
Ерга тўкиламан сени йўқотиб,
Шивирлаб шамоллар марсиясини.

3. Тўлғонган сочларинг қора илондир,
Вужудимга ташлар анланмас кўрқув,
Очилган бағримнинг дарди нолондир—
Сенинг кўзларингдек теран, қоронғу.

Илон сочларингни шамол ўйнайдир,
Узилган барг каби қалтирайдир жон.
Эзилган юракни эзиб тўймайдир,
Гулим, кўзларингга беркинган жаҳон.

Ғимирлар кечанинг қоп-қора тани,
Сочларинг илони танимни ёқар.
Бағримни эзишга яна шайланиб,

Дарё бўлиб сенинг кўзларинг боқар...
Узайиб, жимирлаб, сувга айланиб
Дарёга лим тўлиб жасадим оқар.
1980

ЛУТФИХОНИМ. «УЙҒОН, БОЛАМ!» (1943)

Ёлғиз сен ухлайсан, ёлғизим, болам,
Майсалар шивирлар ҳайқиради тоғ.
Шовуллар дарёлар, далалар уйғок,
Қадамга ботирар туби йўқ олам.

Умиднинг кўзи кўр, аччиқдир фироқ,

Ахир мен аламман — чинқирар алам.
Бу ғолиб туркуда бўлмиш эди жам,
Она юртим, элим, топталган тупрок.

Уйғон, уйғон, болам, уйғонғил эй дил,
Уйғондан иборат уйғотлик дунё.
Инон, сени ўйлаб кетмақдаман, бил.

Сенгадир, жон болам, мушкилот, ғавғо,
Уйғон, уйғон, дея инграйди наво —
Сенга бу Ватандир, сенга туркий тил.
1981

АЛЕКСАНДР БЛОК

Билурман, хун ҳақи, ҳалокат ҳақи,
Барибир, мен сени қутлайман, ҳаёт.
А. Блок

1. Қора булутларин ўйнар осмон.
Олис юлдузларнинг сирли шуъласи.
Туманли соҳилда ундар бегумон
Бу сўлғин шаъмларнинг игналик саси.

Ташналик сасидир, бу — туш, бу — олам,
Кимдир тишлаб олган оловни унда.
О, Рус, сен—ёрим, сен—севгим, сен—Онам,
Қандай олиб чиқай мен сени тундан?

Сира қувиб бўлмас бу конли тушни,
Куйдиргувчи юлдуз сапчир дафъатан.
Ҳеч синмас руҳ ичра осмоннинг ҳусни.

Томоққа тикилган кўз ёшим — Ватан.
Ўт ичинда термақдаман товушни.
Куйиб бўлган нарса куймас қайтадан.

2. Мадор йўқ, қанот йўқ. Тамом. Чарчадим.
Чўқир жигаримни бу ўтрук, ёлгон.
Бу таъна қадимий, бу сўзлар қадим,
Бу совуқ сайёддир кўҳна палаҳмон.

Ёлғиз менми ахир?! Дард бор, ҳамдард йўқ.
Бу ёлғон дунёда мен ёлғиз эмас.
Нақадар тиниқдир, занғоридир кўк,
Нақадар шириндир, узундир нафас.

Русия! Ииглама, кўзёшингни сот,
Сўйилган ой кезар—у менинг хуним.
Сен билурсан холос. Бошқа ҳеч бир зот.

Жисмим совуб борар сўнмоқда уним.
Гирдоб кўйнида мен, кўлингни узат...
Хайр! Бу кун менинг охирги куним.

3. Қайда, қайда қолди ўзғир галаён?!
Наҳот унинг синмас қиличи синди.
Титра, чексиз уммон, сен мудроқ жаҳон,
Темир дарбозангни тепарман энди.

Қара, қўлларим қон, тирноқларим қон,
Тургил ғафлатингни ётмагил босиб.
Эшикни очсанг-чи, эй ялқов посбон,
Қаршингда мана мен, жаҳон садоси.

Ваҳмзор жаҳонсен, қалбимни ёқиб,
Шеърят қаърига шўнғирман ношод.
Русия, Русия, севиб, ютақиб,

Шўрлик, омон бўл, деб топиндим бедод.
Билурман, хун ҳақи, ҳалокат ҳақи,
Барибир, мен сени қутлайман, ҳаёт,
1981

ЭДУАРД ВЕЙДЕНБАУМ

Асло омонлик йўқ, инсонга бахт йўқ..
Э. Вейденбаум

Денгизга чўкмакда осмоннинг қалби.
Кўройдин. Елларда аччиқ сукунат.
Чагалай денгизнинг армони каби
Чирқиллаб учадир гўё сўнгги хат.

Кекса заранг сесканиб ростлар нафас,
Заъфарон япроқлар узра булдурук.
Кўройдин. Теварак қоронгу қафас...
Денгиз мовий, осмон чексиз эмас. Йўқ.

Ҳар ён сўнгги хатдир, бари сўнгги хат,
Кўройдин. Бу денгиз. Бу япроқ. Бу қуш...
Изғир ўзан, сўнгги сўзларин фақат

Санчар чивгин ичинда қувгин товуш —

Уйгон, юракларда сўнган муҳаббат,
Уйгон, эй озод рух, музлаб қолган ўч.
1982

СИЁВУШ ФАРЁДИ

Судрар оёғимдан қаро ер қаъри,
Муз тоғлари ўсар кўзим ёшидан,
Дарди йўқдир кўк юзининг, йўқ бағри
Инсон юракларин қаҳр тошидан.

Наҳот парчаланмас, бу тошлар синмас,
Кимсан, ўзлигингдан қил мени огоҳ,
Силоҳлар, занжирлар олами тинмас,
Қаён оқмоқдасан, эй, Олампадох?

Тўхта, Сиёвушман, унутдинг наҳот,
Қонларга ботдим-ку, ёндим, қирилдим,
Сендан, Дамованддан тиладим нажот.

Кўз очиб очунга қайта урилдим,
Тўхта, Сиёвушман, мен яна ҳаёт,
Қайта ўлиш учун қайта тирилдим.
1982

ЁНАЁТГАН АЁЛ

Тентирар Касофат, голиб Ахраман,
Ҳақорат жар солар бунда бемалол.
Қаён кетмақдасан ёниб, қаҳрамон,
Қаён кетмақдасан, эй ёнғин — Аёл.

Кўксингда Ҳарорат сўниб бўлдими,
Кўзингда сўнги шаъм ўчдими, наҳот?
Тўхта. Қолган—қолди, ўлган—ўлдими,
Тўхта. Куйма, деймаи. Бу—куйган ҳаёт.

Ёнаётган Аёл, шафқат қил, уйгон,
Ёнаётган Аёл, Ҳурмуз паноҳинг,
Боланга қарагил, у тирик Туғён.

Тирик Жасоратдир, тирик Аллоҳинг,
Қани туркийларинг, Туронинг қани?..
Ёнаётган Аёл, ёндир Дунёни.
1988

БАРНО БОНУ

1. Бир замон фалакнинг кўзлари сўнди,
Аста қора кийди мудраган жаҳон.
Руҳимнинг асрлик музлари синди,
Нимадир бўғзимни кесди беомон.

Отилдим, номаълум, қоронғу нигоҳ,
Биров қулоғимга совуқ шивирлар.
Азиз бир товушни эсладим ногоҳ,
Рангин овоздир бу, гўзал ғимирлар.

Нақадар гўзалдир бу чиркин товуш,
Оҳанг вужудимни чирмади буткул,
Бўғилдим, инградим, титрадим беҳуш,

Ожиз баданимга суйканди бир гул.
Надир бу?! Қўлимда қора лоладир,
Ул кўздан ғойибдир, тирик ноладир.

2. Бош эгди қоялар, тоғлар чўкдилар,
Ахир қисмат парчин, хилқат бешумор.
Ромиллар, даҳолар борин тўкдилар—
Наҳот, мангулик йўқ, фано—манзил бор.

Оғир-оғир одимлайдир бу қарвон,
Буюқлар омонат, пастлар омонат,
Афсуслар омондир, хиёнат омон,
Радди бало бўлгур каслар омонат.

Нечун бошим узра қора шамоллар,
Осмонда игнадек нур йўқдир, нечун?
Балки судрар мени мудҳиш хаёллар,

Очғил кўзларингни, эй сўнгсиз очун,
Нақадар гарибсан, борми бир сўзинг?
Учиб кел, малагим, мадад бер ўзинг.

3. Эй, дил, ором надир? Кечдинг дунёдан,
Кўзинг қонли, бағринг сомон—янчилдинг.
Сен қўрқмадинг ҳақиқатдан, бу ёвдан,
Хиёнатнинг ботқоғига санчилдинг.

Тангри тоғдан ваҳий келди, қайрилдим,
Олтинларга — темирларга босдилар.
Мен билмадим, сен билмадинг, айрилдим,
Оёғимдан ҳақ дорига осдилар.

Изғирин Турондан, тўфонлар Чиндан,
Ёмгирли ёлғизлик, ғубор ичиндан,
Муножотлар қилдим, қақшаб сиғиндим.

Шафтолиранг олам найза учинда...
Дунёлари ёлғон, мен ўлдим чиндан...
Барно Бону, сизни аччиқ соғиндим.
1994

МУНАЖЖИМ

Сен менинг эркимсан, менинг қафасим.
Асқад Мухтор

1. Маъсума бинафша япроқларида
Ўзинг юз кўрсатдинг. Маъсум бокурсан.
Телба юрагимнинг сўқмоқларида
Азобимнинг чакмоқларин чакурсан.

Баҳорнинг ўткинчи, гизли сирлари
Аниқ нишон олур, ўчар нафасим.
Ростин айт, ёлғон де бу гаплар бари,
Менинг эрким сенсан, менинг қафасим.

Ўғри уриб куйган кулбам сочилган,
Тақдирнинг ўйини чексиз нақадар.
Аммо йўлларимда бир боғ очилган
Бахтдан, бахтсизликдан бермоқда хабар.
Ажалнинг ўроғи мангу осилган
Ранжу маломатдан асрар бу мақбар.

2. Мунажжим кўкларга термулар ҳайроп,
Ўлмас Ҳақиқатнинг каломин айтар.
Таскин излар йиглаб, вужуди вайрон,
Аламзор боғига эзилиб қайтар.

Беҳуда, дунёнинг кибру ҳавоси.
Ачинмакка арзимайдир шайтанат.
Разил олимларга, сотқин, ҳаёсиз
Маддоҳ шоирларга тўлган салтанат.

Ўртада талошдир кечмиш ва бу кун
Тупроқ сочар, инграр, қўлтиғида тиғ.
Ахир ҳақиқат бор, валвала нечун?
Бунча осмон йироқ, бунча ер қаттиқ?!
Ақлу хушдан айро, вола мунажжим,

Рад бўлмиш оламдан кўзин юмди жим.

3. Муҳаббат не ўзи? Надир садоқат?
Ўзингдан минг бора сўрарсан ўзинг.
Титраб тоқатингга тиларсан тоқат,
Айтурсан хилқатга илоҳий Сўзинг.

Бу дунё барчадан қолур бегумон,
Армон саҳроси бу, алам чўли бу.
Рухингни сўндирма, Аллоҳга инон,
Мадад бер ўзингга, иймон йўли бу.

Ўлим каби ҳақдир бу—муҳаббат, бас,
Танҳо сени дея дунёлар кездим.
Айирма Борликдан мени бир нафас
Буздим танизорим, кўзимни эздим.
Акс-садо берди фалакда оҳим,
Рақибимга омонлик бер, Аллоҳим,
1994

АБДУРАУФ ФИТРАТ

Нега сени чулғаб олди бунча тиконлар?
Нега чикди юрагингдан юзга бу қонлар?
Абдурауф ФИТРАТ

1. Ажаб мудҳиш қора тун кафан тутар,
Бир замон тинмайдир, изғирар шамол.
Дарё кўпирадир, одамни ютар,
Ул гўзалдир, ул ирганчдир, ул—хаёл.

Риёзат қамчиси каби савайдир,
Алкан ёмгир бузгун танизоримни.
Улуг Туркистонни кимлар севмайдир?!
Фиръавнлар севмас менинг боримни.

Фироқнинг нагмасин чалар най синик
Исрофнинг ичиндан силқир бу наво,
Таралар, хув, чўккан тоғлардан тиниқ:
Риёлар, ришватлар... Заҳарли ҳаво.
Азон товушини тинглайман оғир.
Туркистон. Қора тун. Шамол ва ёмгир.

2. Айтадир ой дардин булут қўйнида,
Булутлар хурпайган, на-да қорадир.
Дорлари муҳаққак азлом бўннида,
Унутилган, хўрланган халқ борадир.

Рақам қилди менга манфур жаҳолат,
Алам ортган карвон борар мунғайиб.
Уринадир, суринадир, бу ҳолат
Фақат пайдо бўлар ва бирдан ғойиб.

Фасиқалар кўринар сочлари олов,
Ивирсир гумроҳлар кўзи-кўли қон...
Туркистон, Туркистон, мукаррам ялов...
Рад этдимми сени, қолдимми бежон?
Амалим шамълари сўндими, Она?
Тилагим юлдузи тўйдими, Опа?

3. Айрилиқ шамшири бошимда синди,
Борлигим чопилди, ичдим қонимни,
Дунё тарихини ўқиб юқиндим,
Уйқудан уйғотдим Туркистонимни.

Ризқимизни ахир кимларга бердик.
Ахир одам эдик, муҳтож, нотавон.
Улар хирмон-хирмон, биз нушқурт тердик.
Фарёдимиз етиб бормас ҳеч қачон.

Фалокат устига фалокат тутди,
Интиқом, интиқом, дедим, югурдим...
Туркистон, Туркистон, Туркистон ўтди —
Разолат қабринда бош эгиб турдим.
Ай, улуг тоғларим, ай, шонли Турон,
Тоқай уйғонмассан, ай қонли Турон!

СЕНСИЗ

1. Совук. Атроф темир. Кўлимни очдим,
Елкамда чатнади қайноқ кўрғошин...
Вайрона қаъридан кўкларга қочдим —
Арзонга олдилар Мажнуннинг бошин.

Раҳмсиз оломон, сизга не керак?
Англадим, жисмимни, руҳимни боғлар.
Ваҳий келди менга, чирпанди юрак
Акс-садо берди муқаддас тоғлар.

Фароғат зирваси. Олам—билгисиз,
Охири сен келдинг. Хаёлга толдинг.
Водий огушида сўзсиз, белгисиз,
Аста одимлар-ла кўздан йўқолдинг.
Фақат қайга келдинг, қайларда қолдинг,

Ох, қандай яшайман сенсиз-севгисиз.

2. Соҳилда бир ўзим. Денгиз қоронғу.
Елкансиз кеманинг ичинда шубҳам.
Ваҳима шивири, бўғзимда оғу,
Ақлим бир фалокат сезадир мубҳам.

Ранги ўчган осмон хунук гулдирар,
Аччиқ чирқирайдир номаълум бир куш.
Ва ёнимда қонли булоқ чулдирар,
Атиргуллар, сенинг гуллари бехуш.

Феруза, зумуррад гуллари пайҳон.
Ох, тушдинг кемадан. Карнай чалдилар,
Ва кўзга кўринмас қўллар шу замон
Агдардилар мени, кишан солдилар.
Фарёдим ичимда, отма гулингни...
Отма, ёлғизликдан—бахтли қулингни.

3. Сўлдирма гулингни, илоҳим, ёнсин,
Еру осмон кўрсин кўз юммай бедор.
Вақт—улуғ ҳакам. Руҳинг уйғонсин.
Асрий умидим—Сен. Сен борсан. Сен—бор.

Ровийлар не учун? Ҳақ ва Ҳақиқат!
Асирлик занжирин парчалаб ташла.
Вужудингни ёксин аламли фикрат,
Аён ҳақиқатга, ҳақ йўлга бошла.

Фурсат ўтмақдадир. Вақт бу—беомон,
Омонат дунёда омонат одам —
Виждон шеваси бор, меҳроб иймон —
Асл инсонларин чорлайди бу дам.
Фалакка саичилиб қолгаи кўзим бор,
Оловлар, чаманлар ичра ўзим бор.
1994

* * *

Изингизни топдим ёлғон дунёда,
Чин дунёда кўришгаймиз, оғажон.
Фарида АФРЎЗ

Меҳрибоним, изингиздан борамен,
Шивирлайдир руҳим. Бу қайси оят?
Бу дунёда қирк мажнуннинг бири мен,
Ўлимга чап бериб келдим ниҳоят.

Юрагим зиндони. Бир яланғоч дор,
Солланиб турадир фақат мен учун.
Бунда бир муҳаббат, захри қотил бор,
Бу зиндонда бир Лайло бор, бир Мажнун.

Меҳрибоним, хуним, мен сизни топдим,
Қоним бердим бу сирли хаёлларга.
Сўйдим юрагимни, кўксимни чопдим,

Ай, совурдим мен совуқ шамолларга,
Ҳукм қилдим ўзимни. Тонг чоғи отдим.
Нукта қўйдим жавобсиз саволларга.
1997